A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2005. április 14. *

A C-6/03. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Verwaltungsgericht Koblenz (Németország) a Bírósághoz 2003. január 8-án érkezett, 2002. december 4-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Deponiezweckverband Eiterköpfe**

és

a **Land Rheinland-Pfalz**

között folyamatban levő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues (előadó), M. Ilešič és E. Levits bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: K. Sztranc tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. szeptember 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

— a Deponiezweckverband Eiterköpfe képviseletében W. Klett, G. Moesta és A. Oexle Rechtsanwälte,

— a Land Rheinland-Pfalz képviseletében P. Delorme, meghatalmazotti minőségben, segítője: D. Sellner Rechtsanwalt,

— a német kormány képviseletében W.-D. Plessing, M. Lumma és A. Tiemann, meghatalmazotti minőségben,

— a holland kormány képviseletében H. G. Sevenster, meghatalmazotti minőségben,

— az osztrák kormány képviseletében E. Riedl és M. Hauer, meghatalmazotti minőségben,

— az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében U. Wölker és M. Konstantinidis, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2004. november 30-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a hulladéklerakókról szóló, 1999. április 26-i 1999/31/EK tanácsi irányelv (HL 182., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 228. o., a továbbiakban: irányelv) 5. cikkének, az EK 176. cikknek és az arányosság elvének az értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a Deponiezweckverband Eiterköpfe (a továbbiakban: Deponiezweckverband) és a Land Rheinland-Pfalz (Rajna-vidék, Pfalz Tartomány) közötti, egy hulladéklerakó üzemeltetésének engedélyezésére vonatkozó eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi jog

3 A Közösség környezetpolitikája terén az EK 176. cikk előírja:

„A 175. cikk alapján elfogadott védintézkedések nem akadályozzák a tagállamokat szigorúbb védintézkedések fenntartásában vagy bevezetésében. Ezeknek az intézkedéseknek összeegyeztethetőnek kell lenniük e szerződéssel. Az intézkedésekről értesíteni kell a Bizottságot."

4 Az irányelvet az EK-Szerződés 130. cikkének (1) bekezdése (jelenleg, módosítást követően, EK 175. cikkének (1) bekezdése) alapján fogadták el.

5 Az irányelv 1. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Ez az irányelv a 75/442/EGK irányelvben, és különösen annak 3. és 4. cikkében foglalt követelményeknek való megfelelés végett azt a célt tűzi ki, hogy a hulladékokra és hulladéklerakókra vonatkozó szigorú működési és műszaki követelmények útján olyan intézkedésekről, eljárásokról és iránymutatásokról rendelkezzék, amelyek, amennyire lehetséges, megakadályozzák vagy csökkentik a

hulladék lerakásából eredő környezetre gyakorolt negatív hatásokat, különösen a felszíni vizek, a talajvíz, a talaj és a levegő szennyezését, és a globális környezetre gyakorolt negatív hatásokat, beleértve az üvegházhatást, valamint minden ezekből eredő, az emberi egészséget veszélyeztető tényezőt, a hulladéknak a lerakóban való elhelyezésétől kezdve a hulladéklerakó teljes életciklusa alatt."

6 Az irányelv 2. cikke a) pontjának meghatározása szerint „hulladék" a hulladékokról szóló, 1975. július 15-i 75/442/EGK tanácsi irányelv (HL L 194., 39. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 23. o.) hatálya alá tartozó minden anyag és tárgy. Ez utóbbi 1. cikke a) pontjának meghatározása szerint „hulladék": „bármely anyag vagy tárgy, amelytől birtokosa megválik vagy a hatályban lévő nemzeti jogi szabályozásnak megfelelően megválni köteles".

7 Az irányelv 2. cikkének b) pontja meghatározása szerint „települési hulladék": „háztartásból származó hulladék, valamint más olyan hulladék, amely jellege vagy összetétele miatt a háztartásból származó hulladékhoz hasonló".

8 Az irányelv 2. cikkének m) pontja szerint „biológiailag lebontható/lebomló hulladék" „minden olyan hulladék, amely hajlamos anaerob vagy aerob bomlásra, mint pl. az élelmiszer- és kerti hulladék, papír és kartonpapír".

9 Az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése elrendeli:

„A tagállamok ezt az irányelvet alkalmazzák minden olyan hulladéklerakóra, amely a 2. cikk g) pontja szerinti fogalommeghatározásnak megfelel."

10 Az irányelv 5. cikkének (1) és (2) bekezdése előírja:

„(1) A tagállamok legkésőbb a 18. cikk (1) bekezdésében meghatározott időpontot követő két éven belül nemzeti stratégiát dolgoznak ki a hulladéklerakókba kerülő, biológiailag lebontható hulladékok mennyiségének csökkentésére, és e stratégiát benyújtják a Bizottsághoz. E stratégia tartalmazza a (2) bekezdésben foglalt célok elérését szolgáló intézkedéseket, különösen újrafelhasználás, komposztálás, biogáztermelés vagy anyag hasznosítás illetve energia-visszanyerés útján. [...]

(2) Ez a stratégia biztosítja, hogy:

a) legkésőbb a 18. cikk (1) bekezdésében megállapított időpontot követő öt éven belül a hulladéklerakókba kerülő, biológiailag lebontható települési hulladék mennyiségét az 1995-ben (vagy az 1995-öt megelőző legutolsó olyan évben, amelyről egységesített Eurostat adatok állnak rendelkezésre) keletkezett összes biológiailag lebontható települési hulladék mennyiségének 75 (tömeg)százalékára kell csökkenteni;

b) legkésőbb a 18. cikk (1) bekezdésében megállapított időpontot követő nyolc éven belül a hulladéklerakókba kerülő, biológiailag lebontható települési hulladék mennyiségét az 1995-ben (vagy az 1995-öt megelőző legutolsó olyan évben, amelyről egységesített Eurostat adatok állnak rendelkezésre) keletkezett összes biológiailag lebontható települési hulladék mennyiségének 50 (tömeg) százalékára kell csökkenteni;

c) legkésőbb a 18. cikk (1) bekezdésében megállapított időpontot követő 15 éven belül a hulladéklerakókba kerülő, biológiailag lebontható települési hulladék

mennyiségét az 1995-ben (vagy az 1995-öt megelőző legutolsó olyan évben, amelyről egységesített Eurostat adatok állnak rendelkezésre) keletkezett összes biológiailag lebontható települési hulladék mennyiségének 35 (tömeg)százalékára kell csökkenteni.

[...]"

11 Az irányelv 6. cikkének a) pontja közelebbről meghatározza:

„A tagállamok intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy:

a) a hulladéklerakóban csak kezelésen átesett hulladékot helyezzenek el. Ezt a rendelkezést nem lehet inerthulladékra alkalmazni, amelynek kezelése műszakilag nem célszerű, sem más olyan hulladékokra, amelyeknél az ilyen kezelés nem járul hozzá ezen irányelv az 1. cikkben kijelölt céljaihoz azáltal, hogy csökkentené a hulladék mennyiségét, vagy annak az emberi egészségre vagy a környezetre való veszélyességét".

12 Az irányelv 18. cikkének (1) bekezdésében meghatározott időpont, amelyet annak 5. cikke is megemlít, 2001. július 16. A tagállamok legkésőbb eddig az időpontig kötelesek átültetni az irányelvet a belső jogukba.

A nemzeti jog

13 A települési hulladék ökológiai lerakásáról szóló, 2001. február 20-i rendeletet (Verordnung über die umweltverträgliche Ablagerung von Siedlungsabfällen, BGBl. 2001. I, 305. o.; a továbbiakban: 2001. évi rendelet) az irányelvnek a német belső jogba való átültetése céljából fogadták el.

14 „Települési hulladékok" a 2001. évi rendelet 2. cikke 1. pontjának meghatározása szerint „a háztartási hulladékok, valamint az egyéb olyan hulladékok, amelyek a természetük vagy összetételük miatt a háztartási hulladékokhoz hasonlítanak".

15 A „települési hulladékokkal azonos módon ártalmatlanítható hulladékok" a 2001. évi rendelet 2. cikke 1. pontjának meghatározása szerint azok a „hulladékok, amelyeket a természetük vagy összetételük miatt a települési hulladékokkal együtt vagy települési hulladékokkal azonos módon ártalmatlaníthatók, különösen a szennyvizek tisztító telepeiről származó szennyvíziszap vagy a hasonlóan alacsony szennyezési terhet jelentő települési szennyvíz, a fekália és a fekáliaiszap, a szennyvíztisztító üzemekből származó maradványok, építőipari hulladék és a kifejezetten a termeléshez kapcsolódó hulladékok [...]".

16 Az említett rendelet 3. cikkének (3) bekezdése előírja:

„A települési hulladékok és a 2. cikk 2. pontja szerinti hulladékok a mechanikusan-biológiailag kezelt hulladékok kivételével csak akkor lerakhatók, ha az 1. melléklet I. vagy II. kategóriájú hulladéklerakó referenciakritériumainak eleget tesznek."

17 Ugyanazon rendelet 4. cikkének (1) bekezdése elrendeli:

„A mechanikusan-biológiailag kezelt hulladékok csak abban az esetben lerakhatóak, ha

[...]

a hulladékok megfelelnek a 2. melléklet referenciakritériumainak [...]".

18 A 2001. évi rendelet 1. melléklete előírja, hogy a hulladéknak a hulladéklerakóban való osztályozása során be kell tartani a következő referenciaértékeket:

Szám	Paraméterek	Referenciaértékek	
		I. kategóriájú hulladéklerakó	II. kategóriájú hulladéklerakó
2	Az eredeti anyag száraz maradványának szerves része		
2.01	izzítási veszteségben meghatározva	≤ a tömeg 3%-ával	≤ a tömeg 5%-ával
2.02	összes szerves széntartalomban [TOC] meghatározva	≤ a tömeg 1%-ával	≤ a tömeg 3%-ával
4	Elúciós kritériumok		
4.03	TOC	≤ 20 mg/l	≤ 100 mg/l

19 Ugyanazon rendelet 2. melléklete elrendeli, hogy az előzőleg mechanikusan-biológiailag kezelt hulladékoknak a hulladéklerakóban való osztályozása során a következő referenciaértékeket kell betartani:

Szám	Paraméterek	Referenciaértékek
2	Az eredeti anyag száraz maradványának szerves része TOC-ban meghatározva	≤ a tömeg 18%-ával
4	Elúciós kritériumok	
4.03	TOC	≤ 250 mg/l
5	Az eredeti anyag száraz maradványának biológiai lebonthatósága aerob működésben meghatározva (AT_4) vagy	≤ 5 mg/g
	a fermentációs tesztben gázképződésként meghatározva (GB_{21})	≤ 20 l/kg

20 A 2001. évi rendelet 2001. március 1-jén lépett hatályba. Átmeneti szabályok címén e rendelet 6. cikke előírja, hogy bizonyos feltételek mellett a kritériumainak meg nem felelő hulladékok lerakását 2005. május 31-ig engedélyezni lehet, és a követelményeknek megfelelő hulladék tárolása a régi követelményeknek meg nem felelő hulladéklerakókban 2009. július 15-ig engedélyezhető.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

21 Az alapügy felperese a Deponiezweckverband, a Mayen-Koblenz Landkreise (közigazgatási körzet), a Cochem-Zell Landkreise és Koblenz városának társulása, amely az Eiterköpfe központi hulladéklerakót üzemelteti. A felperes a Land

Rheinland-Pfalz, az alapügy alperesének engedélyét kívánja megszerezni, hogy 2005. május 31-et követően és legkésőbb 2013. december 31-ig a hulladéklerakó két szakaszát olyan hulladékkal tölthesse fel, amelyet előzőleg csak mechanikusan kezeltek. A Land Rheinland-Pfalz állítása szerint az alkalmazandó nemzeti szabályozás ezt nem teszi lehetővé.

22 Az ügyben eljáró Verwaltungsgericht Koblenznek kétségei vannak e nemzeti szabályozásnak az irányelv 5. cikke (1) és (2) bekezdéseivel, valamint az arányosság közösségi alapelvével való összeegyeztethetőségével kapcsolatban. Ennélfogva az eljárás felfüggesztéséről határozott és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

1) Az irányelv 5. cikkének (1) bekezdését és hulladéklerakókba kerülő, biológiailag lebontható hulladékok mennyiségének csökkentésére vonatkozó stratégia közösségi szabályait úgy kell-e értelmezni, hogy az EK 176. cikk keretei között és az irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében hivatkozott intézkedésektől — azaz a biológiailag lebontható települési hulladék mennyiségének az összes biológiailag lebontható települési hulladék mennyiségének bizonyos tömegszázalékára való csökkentésétől egy adott naptári év viszonylatában — eltérően a közösségi szabályokat átültető nemzeti intézkedés, amely szerint a települési hulladékok és a települési hulladékkal azonos módon ártalmatlanítható hulladékok csak abban az esetben tárolhatók, ha az „eredeti anyag száraz maradványában lévő szerves rész" — az izzítási veszteség vagy összes szerves széntartalom (TOC) — referenciakritérium betartásra kerül, szigorúbb lehet ezeknél az intézkedéseknél?

2) a) Igenlő válasz esetén az irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározott közösségi szabályokat úgy kell-e értelmezni, hogy az abban lévő követelmények, azaz:

— 2006. július 16-tól 75 tömegszázalék,

— 2009. július 16-tól 50 tömegszázalék és

— 2016. július 16-tól 35 tömegszázalék,

teljesülnek az arányosság közösségi elvének betartása mellett egy olyan nemzeti szabály által, amely előírja, hogy a települési hulladékok és azon hulladékok tekintetében, amelyek a települési hulladékokkal azonos módon ártalmatlaníthatók, 2005. június 1-jétől az eredeti anyag száraz maradványában a szerves rész, amennyiben izzítási veszteségként kerül meghatározásra, a tömeg 5%-a vagy annál alacsonyabb, amennyiben COT-ként kerül meghatározásra a tömeg 3%-a vagy annál alacsonyabb legyen, továbbá hogy a mechanikusan-biológiailag kezelt hulladékokat a régi hulladéklerakókban 2001. március 1-jétől legfeljebb 2009. július 15-ig lehessen tárolni, azt követően egyedi esetekben csak akkor, ha az eredeti anyag száraz maradványának szerves része a tömeg 18%-a vagy ennél alacsonyabb, amennyiben COT-ként kerül meghatározásra, és az eredeti anyag szerves maradványának biológiai lebonthatósága 5 mg/g vagy ennél alacsonyabb, amennyiben légzési tevékenységként (AT4) kerül meghatározásra, vagy az erjedési tesztben gázképződésként meghatározva (GB21) 20 l/kg vagy ennél alacsonyabb?

b) Az arányosság közösségi elve tág vagy szűk mérlegelési jogkört tesz lehetővé a nem kezelt hulladékoknak az előzőleg termikusan vagy mechanikusan-biológiailag kezelt hulladékkal való befedése esetében a következmények értékelése során? Lehet-e az arányosság elvéből arra következtetni, hogy az előzetesen csak mechanikusan kezelt hulladék által okozott veszélyt más védelmi intézkedéssel kompenzálni lehet?

A szóbeli eljárás újbóli megnyitására vonatkozó kérelemről

23 A Bíróság hivatalához 2004. december 27-én érkezett beadványban, amelyet a 2005. február 16-i levél egészített ki, a Deponiezweckverband a szóbeli szakasz újbóli megnyitását kérte néhány szakértői jelentés figyelembevétele céljából.

24 A főtanácsnok indítványának 62. pontja szerint a jelen ügyben a „körültekintő mérlegeléshez szükséges tényeket nem terjesztették elő", és ugyanezen indítvány 35. pontjának megjegyzése szerint „az iratok közül hiányoznak a műszaki jelentések [...]". A Deponiezweckverband azonban előterjeszti, hogy a nemzeti eljárás iratai öt szakértői jelentést tartalmaznak, amelyek éppen a főtanácsnok által említett információkra vonatkoznak. A szóbeli szakasz újbóli megnyitását azért javasolta, hogy lehetővé tegye számára annak figyelembevételét.

25 A Bíróság hivatalból, a főtanácsnok javaslatára vagy a felek kérelmére elrendelheti a szóbeli szakasz újbóli megnyitását az eljárási szabályzata 61. cikkének megfelelően, amennyiben úgy véli, hogy nem kellően tájékozott, vagy ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amely a felek között nem került megvitatásra (lásd a C-309/99. sz., Wouters és társai ügyben 2002. február 9-én hozott ítélet [EBHT 1999., I–1577. o.] 42. pontját és a C-434/02. sz., Arnold André-ügyben 2004. december 14-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-11825. o.] 27. pontját). A jelen esetben azonban a főtanácsnok meghallgatását követően a Bíróság úgy véli, hogy valamennyi az előterjesztett kérdések megválaszolásához szükséges tény a rendelkezésére áll. Következésképpen a szóbeli szakasz újbóli megnyitására irányuló kérelmet el kell utasítani.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

26 Az 1. és a 2. a) kérdést együttesen kell kezelni, amennyiben azok az irányelvnek az EK 176. cikk fényében történő értelmezésére vonatkoznak. A 2. a) és a 2. b) kérdést szintén együttesen kell kezelni, amennyiben azok az arányosság közösségi elvére vonatkoznak.

Előzetes megjegyzés

27 Bevezetésként emlékeztetni kell, hogy a környezet területén a közösségi szabályozás nem irányoz elő teljes körű harmonizációt. Az EK 174. cikk ugyan megemlít néhány elérendő közösségi célt, az EK 176. cikk azonban biztosítja a tagállamok számára a lehetőséget a szigorúbb védintézkedések elfogadására (C-318/98. sz., Fornasar és társai ügyben 2000. június 22-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-4785. o.] 46. pontja). Az EK 176. pontja az ilyen intézkedéseket csak azoktól a feltételektől teszi függővé, hogy összeegyeztethetőek legyenek az EK-Szerződéssel, és értesítsék róluk a Bizottságot.

28 Az EK 174. cikkének (2) bekezdése szerint a Közösség környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem figyelembe véve ugyanakkor a Közösség különböző régióinak helyzetében mutatkozó különbségeket. Ez a politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén, a környezeti károk elsődlegesen a forrásuknál történő elhárításának elvén, valamint a „szennyező fizet" lven alapul.

29 Az irányelvet az EK-Szerződés 130. cikkének (1) bekezdése (jelenleg EK 175. cikk (1) bekezdése) alapján fogadták el az EK 174. cikk céljainak megvalósítása céljából.

30 Az irányelv (9) preambulumbekezdéséből és 1. cikkének (1) bekezdéséből következik, hogy az a 75/442 irányelv céljai elősegítésére és tisztázására irányul azáltal, hogy olyan intézkedéseket ír elő, amelyek célja, hogy amennyire lehetséges megakadályozzák vagy csökkentsék a hulladék lerakásából eredő környezetre gyakorolt negatív hatásokat.

31 Az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének értelmében a tagállamoknak nemzeti stratégiát kell kidolgozniuk a hulladéklerakóba kerülő biológiailag lebontható hulladékok mennyiségének csökkentésére. Ugyanezen rendelkezés szerint e nemzeti stratégiáknak tartalmazniuk kell az irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében fogalt célok elérését szolgáló intézkedéseket. Ez utóbbi rendelkezés kimondja, hogy az említett nemzeti stratégiáknak elő kell írniuk, hogy a hulladéklerakókba kerülő hulladékot bizonyos százalékarányokkal csökkentsék bizonyos meghatározott időpontok előtt. E rendelkezések megfogalmazásából és szelleméből egyértelműen következik, hogy a tagállamok által elérendő minimumcsökkentést állapítanak meg, valamint nem akadályozzák meg azt, hogy a tagállamok szigorúbb intézkedéseket fogadjanak el.

32 Ebből következik, hogy az EK 176. cikk és az irányelv biztosítják a tagállamok számára a szigorúbb védintézkedések elfogadásának a lehetőségét, amelyek meghaladják az irányelv által megállapított minimumokat (lásd, ebben az értelemben, a veszélyes hulladékokról szóló, 1991. december 12-i 91/689/EGK tanácsi irányelvvel [HL L 377., 20. o.] kapcsolatban a fent hivatkozott Fornasar és társai ítélet 46. pontját).

Az első kérdésről

33 Az első kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy az irányelv 5. cikkének (1) és (2) bekezdése az EK 176. cikk fényében megakadályozza-e

azokat a nemzeti intézkedéseket, amelyek a hulladéklerakókról szóló irányelvben foglaltaknál szigorúbb követelményeket támasztanak. A kérdés a nemzeti szabályozásban előírt követelmények négy típusát érinti. Ezeket egymást követően kell megvizsgálni.

34 Először az irányelv 5. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy legkésőbb 2016-ig a hulladéklerakóba kerülő biológiailag lebontható települési hulladék mennyiségét az 1995-ben keletkezett összes biológiailag lebontható települési hulladék mennyiségének 35 tömegszázalékára kell csökkenteni. Összehasonlításként a 2001. évi rendelet, többek között a 3. cikkének (3) bekezdésében, a 4. cikkének (1) bekezdésében, valamint az 1. és 2. mellékletében alacsonyabb küszöbértéket állapít meg a hulladéklerakóba elhelyezhető hulladékban megmaradó szerves maradványok vonatkozásában.

35 Az kötelező értékhatárok meghatározására ez a rendelet többek között az izzítási veszteség és az összes szerves széntartalom (TOC) módszerét alkalmazza, míg az irányelv 5. cikkének (2) bekezdése a tömegszázalék módszerét.

36 Ebben a tekintetben meg kell állapítani, hogy egy olyan mérési módszer alkalmazása, mint a TOC vagy az izzítási veszteség, az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének céljaihoz hasonlóan nem öncél, hanem egyszerűen egy eszköz az ilyen célok elérésére.

37 Mivel a tagállamok megválaszthatják az irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében megállapított célok elérésének eszközeit, az olyan mérési kritériumok, mint amelyek a 2001. évi rendeletben szerepelnek, összhangban vannak az irányelv előírásaival.

38 A hulladéklerakóban elhelyezhető hulladékban megmaradó szerves mennyiség rögzített küszöbértéke esetében egyértelmű, hogy egy olyan nemzeti intézkedés, mint amelyre az alapügy vonatkozik, ugyanazt a célkitűzést kívánja elérni, mint az irányelv: többek között a biológiailag lebontható hulladékok hulladéklerakóban történő elhelyezésének csökkentése által a víz és a levegő szennyezésének csökkentését.

39 E küszöbértékek elérése érdekében a 2001. évi rendelet megköveteli, hogy a biológiailag lebontható hulladékokat a hulladéklerakóban való helyezésük előtt kezelésnek vessék alá. A mechanikusan-biológiailag kezelt hulladékok esetén ez a kezelés olyan eljárásokat foglal magában, mint a zúzás, az osztályozás, a komposztálás és fermentáció. A többi hulladék esetében a termikus kezelést használják, a jelen esetben az égetést.

40 E kezelési formák mindegyike megfelel az irányelvnek. Az irányelv 6. cikkének a) pontja kötelezi a tagállamokat, hogy intézkedéseket tegyenek annak érdekében, hogy a hulladéklerakóban csak kezelésen átesett hulladékot helyezzenek el. Kezelésnek minősülnek az irányelv 2. cikke a) pontjának meghatározása szerint „azok a fizikai, termikus, kémiai vagy biológiai eljárások, beleértve az osztályozást is, amelyek úgy változtatják meg a hulladék jellemzőit, hogy térfogatát vagy veszélyes jellegét csökkentik, megkönnyítik a hulladék kezelését, vagy elősegítik a hulladék hasznosítását". Ebből következik többek között, hogy az irányelv előírja a hulladékok termikus kezelését, hogy annak veszélyes jellegét csökkentsék.

41 Az előzőekből következik, hogy az alapügyben előfordulóhoz hasonló nemzeti intézkedés kritériumai és küszöbértékei ugyanazt a környezetvédelmi irányt követik, mint az irányelv. Amennyiben egy ilyen szabályozás az irányelvnél szigorúbb követelményeket támaszt, akkor az EK 176. cikk értelmében szigorúbb védintézkedésnek minősül.

42 Másodszor az irányelv 5. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a tagállamok az érintett hulladék mennyiségét három szakaszban csökkentik, amelyek legkésőbb 2006-ban, 2009-ben és 2016-ban végződnek. A 2001. évi rendelet ennél rövidebb határidőt ír elő, azaz legkésőbb 2005. május 31-et.

43 A „legkésőbb" kifejezés használata az irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében, valamint 18. cikkében arra utal, hogy a tagállamok szabadon alkalmazhatnak rövidebb határidőket, amennyiben ezt szükségesnek ítélik (lásd, ebben az értelemben, a „legalább" kifejezés kapcsán, a C-11/92. sz., Gallaher és társai ügyben 1993. június 22-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-3545. o.] 20. pontját).

44 Amennyiben ennek keretében egy tagállam azt választja, hogy rövidebb határidőket állapít meg, mint az irányelv, az az EK 176. cikk értelmében szigorúbb védintézkedésnek minősül.

45 Harmadszor az irányelv 5. cikkének (1) és (2) bekezdése kizárólag a biológiailag lebontható hulladékra vonatkozik. A 2001. évi rendelet nemcsak a biológiailag lebontható hulladékokra vonatkozik, hanem a biológiailag nem lebontható szerves hulladékokra is.

46 Az irányelv 5. cikke ugyan kifejezetten a hulladéklerakóba kerülő biológiailag lebontható hulladékok mennyiségének csökkentésére irányuló stratégiára vonatkozik, mégis nyilvánvaló az, hogy az irányelv egészében a 2. cikke a) pontjában meghatározott, tág értelemben vett hulladékokra vonatkozik.

47 Egyrészt az irányelv 1. cikkének (1) bekezdése a hulladékokra és hulladéklerakókra vonatkozó szigorú működési és műszaki követelményeket ír elő a hulladék vagy a hulladéklerakó típusára vonatkozó megszorítás nélkül. Másrészt ugyanezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tagállamok ezt az irányelvet alkalmazzák minden hulladéklerakóra, amely a 2. cikk g) pontja szerinti fogalommeghatározásnak — „hulladékártalmatlanító létesítmény [...]" — megfelel az e rendelkezésben érintett hulladékok típusára vonatkozó bármilyen korlátozás nélkül.

48 Az irányelv II. melléklete 2. pontjának hatodik albekezdése ennek keretében közelebbről meghatározza, hogy a hulladéklerakó esetében az átvételi kritériumok magukban foglalhatják a hulladékban lévő szerves anyag mennyiségének korlátozását.

49 Ebből következik, hogy egy olyan nemzeti intézkedés, mint a jelen ítélet 45. pontjában említett, amely a hulladéklerakóban való elhelyezés engedélyezése céljából a megszorításokat nemcsak a biológiailag lebontható anyagokra terjeszti ki, hanem a szerves anyagok összességére, az irányelvvel azonos célokat követ. Amennyiben egy ilyen intézkedés az anyagoknak az irányelv 5. cikkében szereplőnél szélesebb skálájára vonatkozik, akkor az az EK 176. cikk értelmében szigorúbb védintézkedésnek minősül.

50 Negyedszer az irányelv 5. cikkének (2) bekezdése a települési hulladékra vonatkozik. A 2001. évi rendelet nemcsak a települési hulladékra vonatkozik, hanem a 2. cikkének 3. pontja és a 3. cikkének (3) bekezdése alapján a települési hulladékkal együtt vagy azonos módon ártalmatlanítható hulladékra is, többek között a víztisztításból származó iszapra, az építési hulladékra és a termeléshez kapcsolódó hulladékra.

51 Amennyiben igaz, hogy az irányelv 5. cikkének (2) bekezdése csak a települési hulladékokra vonatkozik, az ugyanezen cikk (1) bekezdésében előírt, a hulladéklerakóba kerülő biológiailag lebontható hulladék mennyiségének csökkentésére irányuló nemzeti stratégia magában foglalja az irányelv 2. cikke a) pontjában szereplő meghatározás szerinti valamennyi hulladékot. Hasonlóképpen az irányelv 6. cikkének a) pontjában a tagállamokra rótt azon kötelezettség, hogy intézkedéseket tegyenek annak érdekében, hogy a hulladéklerakóban kizárólag kezelésen átesett hulladékot helyezzenek el, éppúgy érvényes a települési hulladékra, mint a nem települési hulladékra. Ezenkívül az irányelv 1. cikkének (1) bekezdéséből következik, hogy az összességében vonatkozik a hulladéklerakóban elhelyezett hulladék mennyiségének csökkentésére, a települési és az egyéb hulladék közötti különbségtétel nélkül.

52 Ebből következik, hogy az alapügyben előfordulóhoz hasonló nemzeti intézkedés, amely a hulladéklerakóban elhelyezett hulladék mennyiségének csökkentését érinti, és amely a települési hulladéktól eltérő hulladékra vonatkozik, az irányelvvel összhangban áll, és az EK 176. cikk értelmében egy szigorúbb védintézkedésnek minősül.

53 Az előzőekből következik, hogy mind a négy megvizsgált esetben a nemzeti intézkedés összhangban áll az EK 176. cikk fényében értelmezett irányelvvel.

54 A kérdést előterjesztő bíróság ezenkívül azt kérdezi, hogy az ilyen intézkedések, összességükben ellentétesnek tekinthetők-e az irányelvvel.

55 E kérdés vonatkozásában meg kell jegyezni, hogy mivel mind a négy tervezett nemzeti intézkedés egyenként a közösségi joggal összhangban áll, nem tekinthető úgy, hogy azok együttesen ugyanazon közösségi joggal ellentétben állnak. Ez arra az esetre is érvényes, amikor a nemzeti intézkedés által a biológiailag lebontható hulladékoknak a hulladéklerakóban való elhelyezésére vonatkozó engedélyre megállapított korlátok olyan szűkek, hogy szükségessé teszik az ilyen hulladékok mechanikus-biológiai kezelését vagy égetését a hulladéklerakóban való elhelyezésük előtt.

56 Következésképpen az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 5. cikkének (1) és (2) bekezdésével nem ellentétes egy olyan nemzeti intézkedés, amely:

— az irányelvnél szűkebb korlátokat állapít meg a biológiailag lebontható hulladékoknak a hulladéklerakóban való átvételére, még ha e korlátok olyan szűkek is, hogy szükségessé teszik a hulladéklerakóban való elhelyezést megelőzően a hulladékok biológiai-mechanikus kezelését vagy égetését,

— az irányelvnél rövidebb határidőket állapít meg a hulladéklerakóban elhelyezett hulladék mennyiségének csökkentésére,

— nemcsak a biológiailag lebontható hulladékokra vonatkozik, hanem a biológiailag le nem bontható szerves anyagokra is, és

— nemcsak a települési hulladékra, hanem a települési hulladékkal azonos módon ártalmatlanítható hulladékra is vonatkozik.

A második kérdésről

57 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy az olyan nemzeti intézkedések, mint amelyek az alapügyben fordulnak elő, összeegyeztethetőek-e az arányosság közösségi elvével.

58 A kérdés megválaszolása céljából emlékeztetni kell arra, hogy a közösségi környezetpolitika keretében, amennyiben egy nemzeti intézkedés egy közösségi irányelvvel azonos célokat követ, az irányelvben megállapított minimum követelmények meghaladását az EK 176. cikk szabályozza, és az abban meghatározott feltételek mellett engedélyezi.

59 Az EK 176. cikk engedélyezi a tagállamok számára, hogy szigorúbb védintézkedéseket tartsanak fenn vagy vezessenek be, azzal a feltétellel, hogy azoknak a Szerződéssel összeegyeztethetőnek kell lenniük, és azokról a Bizottságot értesíteni kell.

60 Ahogy az első kérdésre adott válaszból következik, az olyan nemzeti intézkedések, mint amelyekre a kérdést előterjesztő bíróságnak a Bírósághoz intézett kérdése vonatkozik, az EK 176. cikk értelmében szigorúbb védintézkedéseknek minősülnek.

61 Az EK 176. cikk szelleméből következik, hogy a szigorúbb intézkedések bevezetésével a tagállamok mindig egy közösségi jog által szabályozott hatáskört gyakorolnak, mivel ezen intézkedéseknek mindig összeegyeztethetőeknek kell lenniük a Szerződéssel. Mindamellett az elérendő védelem kiterjedésének meghatározását a tagállamokra bízza.

62 Ebben az összefüggésben, amennyiben az irányelv által előírt minimumkövetelmények végrehajtásának biztosításáról van szó, az arányosság közösségi elve megköveteli, hogy a nemzeti intézkedések a cél eléréséhez megfelelőek és szükségesek legyenek.

63 Ezzel szemben, amennyiben a Szerződés más rendelkezéseit nem érinti, magában ez az elv nem alkalmazható az EK 176. cikk értelmében hozott szigorúbb védintézkedésekre vonatkozó nemzeti intézkedések esetében, amelyek meghaladják az irányelv által előírt minimumkövetelményeket.

64 Következésképpen a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy amennyiben a Szerződés más rendelkezéseit nem érinti, az arányosság közösségi elve nem alkalmazható az EK 176. cikk alapján hozott olyan szigorúbb nemzeti védintézkedések esetében, amelyek a környezet terén meghaladják a közösségi irányelv által előírt minimumkövetelményeket.

A költségekről

65 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A hulladéklerakókról szóló, 1999. április 26-i 1999/31/EK tanácsi irányelv 5. cikkének (1) és (2) bekezdésével nem ellentétes egy olyan nemzeti intézkedés, amely:

— az irányelvnél szűkebb korlátokat állapít meg a biológiailag lebontható hulladékoknak a hulladéklerakóban való átvételére, még ha e korlátok

olyan szűkek is, hogy szükségessé teszik a hulladéklerakóban való elhelyezést megelőzően a hulladékok biológiai-mechanikus kezelését vagy égetését,

— **az irányelvnél rövidebb határidőket állapít meg a hulladéklerakóban elhelyezett hulladék mennyiségének csökkentésére,**

— **nemcsak a biológiailag lebontható hulladékokra vonatkozik, hanem a biológiailag le nem bontható szerves anyagokra is, továbbá**

— **nemcsak a települési hulladékra, hanem a települési hulladékkal azonos módon ártalmatlanítható hulladékra is vonatkozik.**

2) **Amennyiben a Szerződés más rendelkezéseit nem érinti, az arányosság közösségi elve nem alkalmazható az EK 176. cikk alapján hozott olyan szigorúbb nemzeti védintézkedések esetében, amelyek a környezet terén meghaladják a közösségi irányelv által előírt minimumkövetelményeket.**

Aláírások